

Dr hab. prof. AM Piotr Janosik
Akademia Muzyczna
im. Karola Szymanowskiego
w Katowicach

Bytom, 13. 02. 2018r.

RECENZJA

**dotycząca pracy doktorskiej mgr. Wojciecha Fudali
w związku z postępowaniem doktorskim
w dziedzinie sztuk muzycznych
w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka**

PODSTAWOWE DANE O KANDYDACIE

"(...) Jego osiągnięcia są imponujące i świadczą o jego profesjonalizmie jako wiolonczelisty-wykonawcy. Sukcesy zawodowe, którymi może się pochwalić, mimo młodego wieku, są bogate i różnorodne świadczące niewątpliwie o elastycznym poruszaniu się na różnych polach artystycznej działalności.(...)"

Ad. dr hab. prof. AM Tadeusz Samerek¹

Mgr Wojciech Fudala - urodził się w rodzinie o długich artystycznych tradycjach. Był wieloletnim studentem prof. Pawła Głombika. Jest absolwentem Akademii Muzycznej im. K. Szymanowskiego w Katowicach. **Jako stypendysta Rządu Belgii ukończył z najwyższym wyróżnieniem Królewskie Konserwatorium Muzyczne w Brukseli w klasie wiolonczeli prof. Jeroen'a Reuling'a.** Swoje umiejętności szlifował na licznych kursach mistrzowskich pod okiem takich pedagogów, jak Francois Guye, Ivan Monighetti, Catalin Ilea, Julius Berger, Peter Wispelwey, Ralph Kirchbaum.

Jest członkiem elitarniej instytucji muzycznej **Chapelle Musicale Reine Elisabeth w Waterloo**, gdzie kształcił się pod kierunkiem Gary'ego Hoffman'a.

W 2007 roku zadebiutował jako solista, wykonując koncert wiolonczelowy a-moll C. Saint-Saens'a z towarzyszeniem Orkiestry Symfonicznej Filharmonii Śląskiej pod dyrekcją maestro Jerzego Koska. Od tego czasu koncertował z polskimi oraz zagranicznymi orkiestrami. Jest laureatem konkursów muzycznych w kraju i za granicą. Za swoje osiągnięcia jest nagradzany przez polskie i zagraniczne instytucje artystyczne.

¹ Ad. dr hab. prof. AM Tadeusz Samerek - *Opinia Promotora w przewodzie doktorskim mgr. Wojciecha Fudali, 2017, s. 1*

Kandydat spełnia się również w roli pedagogicznej. Od 2014 roku **jest pedagogiem Międzynarodowej Akademii Wiolonczelowej**. Zapraszany jest także do prowadzenia zajęć podczas kursów muzycznych Krajowego Funduszu na Rzecz Dzieci w Lusławicach.

Kandydat koncertował z wieloma polskimi i zagranicznymi orkiestrami (m.in.: Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Zabrzeńskiej, Akademicka Orkiestra Symfoniczna a Philharmonique de Liege, dyr. Christian Arming), w realizacji której wziął udział.

Kandydat **uzyskał nagrody i wyróżnienia na międzynarodowych i ogólnopolskich konkursach instrumentalnych**. Mgr Wojciech Fudala jest laureatem konkursów muzycznych w kraju i za granicą, m.in.: II nagroda na Międzynarodowym Konkursie Muzycznym im. M. Spisaka w Dąbrowie Górniczej oraz nagroda specjalna za wykonanie utworu napisanego na zamówienie konkursu (2010), III nagroda na Międzynarodowym Konkursie Wiolonczelowym im. D. Poppera w Varpalocie (2004), I nagroda na Międzynarodowym Konkursie Wiolonczelowym im. E. Baert w Brukseli (2010), I nagroda na Międzynarodowym Konkursie Wiolonczelowym im. A. Prohasku w Koszycach (2002.2004).

Za swoje osiągnięcia był nagradzany przez polskie i zagraniczne instytucje artystyczne. Otrzymał zatem Nagrodę Ministra Kultury dla wybitnego młodego artysty, Nagrodę Prezydenta Miasta Katowice, Nagrodę Fundacji Mecenagora, Nagrodę im. Ingeborga Koberle. Kandydat był stypendystą belgijskiego rządu oraz Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Wojciech Fudala **jest solistą grupy wiolonczel w Orkiestrze Narodowego Forum Muzyki im. W. Lutosławskiego we Wrocławiu**.

Dorobek fonograficzny Kandydata:

- ❖ Polish Cello Quartet, CD Accord 2017 (Tomasz Daroch, Wojciech Fudala, Krzysztof Karpeta, Adam Krzeszowiec - wiolonczele).
- ❖ Witol Maliszewski Chamber Works, Acte Prealable 2013 (Wojciech Fudala - wiolonczela)
- ❖ Samile Saint-Seans Complete Works For Violin & Orchestra, Cello & Orchestra, ZigZag Territories, 2014 (soliści Chapelle Musicale Reine Elisabeth, w tym Wojciech Fudala - wiolonczela)

Artysta wskazuje liczbę około 42 koncertów (od roku 2011 do momentu złożenia dokumentacji doktorskiej w 2017 roku).

Działalność artystyczna Kandydata to także **organizacja i prowadzenie kursów mistrzowskich** na I, II, III i IV Międzynarodowej Akademii Wiolonczelowej w Nysie, obok Matsa Lidstroma, Jakoba Kullberga, Jeroena Reulinga, Adama Krzeszowca i Krzysztofa Karpety.

Wojciech Fudala współorganizował także kurs muzyczny Letnia Akademia Suzuki w 2017 roku.

Mgr Wojciech Fudala Swoją pasję do sztuki realizuje również jako **muzyk kameralista**.

Podczas mistrzowskich kursów kameralnych pracował m.in. pod kierunkiem Marii Szwajger-Kułakowskiej, Quatour Schumann, Apollon Musagete Quartett. Występował z takimi artystami, jak Christoph Schiller, Giovanni Sollima, Francois Guye, Maria Szwajger-Kułakowska, Priya Mitchell, Piotr Tarcholik, Lorenzo Gatto, Piotr Reichert, Szymon Marciniak, Mateusz Borowiak, Eldar Nebolsin.

Wojciech Fudala jest członkiem i założycielem **Polish Cello Quartet**. Zespół ten w składzie: Tomasz Daroch, Wojciech Fudala, Krzysztof Karpeta oraz Adam Krzeszowiec powstał w 2011 roku. Jego członkowie to młode pokolenie polskich wiolonczelistów. Od 2014 roku Polish Cello Quartet jest zespołem Narodowego Forum Muzyki.

Wojciech Fudala stale współpracuje także z pianistą Marcinem Mogiłą. W październiku 2013 roku duet ten został nagrodzony podczas Międzynarodowego Konkursu Duetów Fortepianowych im. B. Hubermana w Częstochowie.

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ

Dziełem artystycznym wybranym przez Doktoranta do postępowania przewodowego jest płyta z muzyką Mieczysława Wajnbęrga.

„(...) zdecydowałem się sięgnąć do literatury wiolonczelowej kompozytora. Z radością odkryłem wspaniałą, aczkolwiek trudną muzykę, która stała się przedmiotem zarówno moich poszukiwań artystycznych jak i tematem do rozważań naukowych. Znakomita muzyka została niesłusznie zapomniana co skłoniło mnie do nagrania i opisania choć fragmentu twórczości tego wybitnego kompozytora.(...)”

cyt. Wojciech Fudala²

Wykonawcą jest Doktorant wraz z towarzyszeniem Michała Rota - pianisty. Nagrania dokonano w Sali Czerwonej Narodowego Forum Muzyki we Wrocławiu w dniach 22.09. 2017 roku oraz 18. 10. 2017 roku. Reżyseria, mastering i montaż płyty - Vadim Radishevskiy. Dopełnieniem warstwy artystycznej jest także teoretyczny komentarz.

Utworthy wchodzące w skład zarejestrowanego dzieła przedstawiają się następująco:

- ❖ **Mieczysław Wajnbęrg - Sonata nr 1 op. 72 na wiolonczelę solo**
- ❖ **Mieczysław Wajnbęrg - Sonata nr 1 op. 21 na wiolonczelę i fortepian**
- ❖ **Mieczysław Wajnbęrg - Sonata nr 2 op. 63 na wiolonczelę i fortepian**

Z zainteresowaniem wysłuchałem utworów wskazanych w przewodzie doktorskim. Interpretacje wybranych sonat jawią się jako wartościowe i obiecujące w kontekście przyszłych wydań płytowych Kandydata. Imponuje dbałość o szczegóły, spójność przekazu i zamysłu artystycznego, mimo młodego wieku artysty. Nie boję się użyć słowa dojrzałość, w kontekście podejścia artysty do rozumienia i przekazu koncepcji kompozytora i emocji zawartych w muzyce.

Wykonawca ukazuje w interpretacji swój trafny, wewnętrzny imperatyw, niezwykle szczerzy i świeży, przez co zapewne, zjedna sobie słuchacza podczas odbioru płyty jak i w warunkach koncertowych. Jego gra cechuje się bardzo dobrym warsztatem, co uwidczania się w pokonywaniu problemów stawianych przez kompozytora w partyturze.

Zatem, wskazane dzieło artystyczne, będące integralną częścią pisemnej pracy ukazuje poszukiwania artysty nad połączeniem idei zawartych w utworach Mieczysława Wajnbęrga. W sposób duchowy odnosi się do pierwiastków kulturowych towarzyszących kompozytorowi podczas pisania, łączy go z biografią i tragedią czasów twórcy, mieszając bardzo trafnie z czasami najnowszymi i istotą rozumienia muzyki tamtych czasów. Biorąc pod uwagę moje odczucie, iż zainteresowanie twórczością Wajnbęrga jest niezwykle cennym działaniem, pragnę wyrazić mój szacunek dla pracy, dojrzałości, umiejętności władaniem uczuciami najwyższymi, dotykającymi w stopniu wysokim pierwiastków najważniejszych w muzyce - emocji pozytywnych, głębokich i szczerych.

Składam także wyrazy szacunku wobec pracy włożonej w przygotowanie materiału płytowego do niniejszej pracy doktorskiej - zamysł interpretacyjny jest spójny i jednolity, logiczny i precezyjny, oddziałowuje głęboko na słuchacza poprzez wyrazistość, żywy, wewnętrzny oddech i ekspresję. Wykonawca stroni od powierzchowności na rzecz świadomej i dojrzałej interpretacji.

² Wojciech Fudala - *Praca doktorska "Indywidualizm języka muzycznego Mieczysława Wajnbęrga w kontekście polityczno-historycznym w XX-wiecznej Europie na przykładzie Sonat na wiolonczelę i fortepian nr 1 op. 21, nr 2 op. 63 oraz Sonaty nr 1 op. 72 na wiolonczelę solo"*, s. 5

„(...)Po kilku latach studiowania i wykonywania kompozycji Mieczysława Wajnerberga dojrzałem do decyzji o nagraniu najbliższych mi dzieł wiolonczelowych. Dodatkową motywacją do zarejestrowania tych utworów jest fakt, że do dnia dzisiejszego nie istnieje żadne polskie wydanie płytowe sonat na wiolonczelę z towarzyszeniem fortepianu, ani też sonat na wiolonczelę solo.(...)”

cyt. Wojciech Fudala³

Postawa ta zasługuje na dodatkowe uznanie, gdyż tym samym nagrania stanowią bardzo cenny wkład w propagowanie zapomnianej nieco muzyki Wajnerberga, co przyczyni się do upowszechniania jego utworów solowych i kameralnych, gdyż w moim odczuciu, także, stanowi ona ważny element polskiej literatury wiolonczelowej tego okresu i nosi znamiona twórczości, która winna wejść na stałe w kanon repertuarowy literatury wiolonczelowej.

OCENA PRACY TEORETYCZNEJ

“(…) Niniejsza praca jest syntezą wieloletnich poszukiwań artystycznych, które od pewnego czasu koncentrują się wokół sylwetki kompozytora polskiego pochodzenia Mieczysława Wajnerberga. Bezpośrednim czynnikiem, który skłonił mnie do zainteresowania się muzyką tego kompozytora było spotkanie z dyrygentem Gabriełem Chmurą tuż po premierze płyty z Symfonią Mieczysława Wajnerberga nagranej dla wytwórni Chandos w 2003 roku przez Narodową Orkiestrę Symfoniczną Polskiego Radia pod batutą maestro Gabriela Chmury.(...)”

cyt. Wojciech Fudala⁴

Wysoko oceniam przedstawioną w przewodzie doktorskim pracę teoretyczną, będącą dopełnieniem dzieła płytowego – *“Indywidualizm języka muzycznego Mieczysława Wajnerberga w kontekście polityczno-historycznym w XX-wiecznej Europie na przykładzie Sonat na wiolonczelę i fortepian nr 1 op. 21, nr 2 op. 63 oraz Sonaty nr 1 op. 72 na wiolonczelę solo*. Praca napisana pod kierunkiem dr. hab. prof. AM Tadeusza Samerka.

Założenia twórcze przedstawione w Kandydat podzielił na rozdziały opisujące sytuację polityczną w XX-wiecznej Europie (ustrój totalitarny III Rzeszy, sytuację artystów w Związku Radzieckim), rozdził opisujący sylwetkę Mieczysława Wajnerberga, indywidualny język artystyczny w sonatach wiolonczelowych Mieczysława Wajnerberga.

Drobną uwagą niech pozostanie fakt, że w tytule pierwszego rozdziału, brakuje kreski oddzielającej numeryczność od końcówki - zatem jest XX WIECZNEJ, winno być XX-WIECZNEJ. Nieścisłość ta, jest drobnym uchybieniem, przeoczeniem Autora i drobnym błędem edycyjnym, bowiem w tytule głównym błąd już się nie pojawia.

³ Wojciech Fudala - *Praca doktorska "Indywidualizm języka muzycznego Mieczysława Wajnerberga w kontekście polityczno-historycznym w XX-wiecznej Europie na przykładzie Sonat na wiolonczelę i fortepian nr 1 op. 21, nr 2 op. 63 oraz Sonaty nr 1 op. 72 na wiolonczelę solo"*, s. 5

⁴ Wojciech Fudala - *Praca doktorska "Indywidualizm języka muzycznego Mieczysława Wajnerberga w kontekście polityczno-historycznym w XX-wiecznej Europie na przykładzie Sonat na wiolonczelę i fortepian nr 1 op. 21, nr 2 op. 63 oraz Sonaty nr 1 op. 72 na wiolonczelę solo"*, s. 5

Drugim drobnym przeoczeniem jest błąd na stronie 37, także błąd edycyjny w cytacie, w którym zapewne Autor miał na myśli skrót nazwiska Szostakowicza D. Sz., zapisany jako D. D., co zresztą zaznaczone jest ołówkiem, w domyśle chyba, przez samego Autora.

Wybór tematu wynika ze szczerego zainteresowania twórczością Mieczysława Wajnbęrga, co da się wyczuć po lekturze niniejszej pracy. Autor podaje wyczerpującą wiedzę, posługuje się poprawnym terminologicznie językiem, klarownym i jasnym w przekazie.

Trafnie i bogato opisana bibliografia czyni komentarz ciekawym, o wyraźnym rysie indywidualnych zainteresowań Doktoranta. Wszystko to świadczy o tym, że Kandydat podszedł do zagadnienia w sposób dojrzały, przemyślany, przekazując w pracy swoje osobiste zainteresowania i spostrzeżenia dotyczące sytuacji politycznej tamtych czasów. Kandydat jako badacz, opisuje kontekst historyczny, przenosi nas do czasów działalności kompozytorskiej Wajnbęrga, nakreśla atmosferę panującą w Polsce i Związku Radzieckim w czasie II Wojny Światowej, a także ukazuje tragedię panowania komunistycznego reżimu. Szeroko rozwinięta jest także historia ukazująca losy artystów w Związku Radzieckim - ofiar ucisku, którzy poczuli na swoich barkach śmiertelne żniwo i siłę wrogiego nastawienia, wobec sprzeciwiającej się postawy wielkich i uznanych dziś artystów.

"(...) Mania władzy, paranoiczny lęk przed spiskiem przeciw partii oraz strach przed utratą kontroli nad państwem popchnęły Stalina i spadkobierców jego władzy do podjęcia tak radykalnych kroków. Spustoszenie w środowisku inteligencji własnego narodu i likwidacja swobód obywatelskich do dziś pokutują w narodzie rosyjskim. (...)"

cyt. Wojciech Fudala⁵

PODSUMOWANIE PRZEDSTAWIONEJ PŁYTY I KOMENTARZA TEORETYCZNEGO

Postać Wojciecha Fudali, po analizie przedstawionego dzieła wraz z komentarzem, analitycznym jawi się jako sylwetka artysty wielowymiarowego, doświadczonego na gruncie wykonawstwa, mimo młodego wieku, świadomego swoich celów, zainteresowań i zamierzeń.

Godne uwagi jest także zainteresowanie wielkimi dziełami, które nieraz z powodów historycznych "umykają" z kanonu utworów na dany instrument. I w tym przypadku, Kandydat przywołuje sylwetkę kompozytora Mieczysława Wajnbęrga, stawiając swoje stanowisko wobec twórcy jasno i klarownie, widząc w analizowanych utworach wielki potencjał, żywiąc nadzieję, iż utwory te bezsprzecznie winny zasługiwać na uznanie rodzimych artystów, bowiem stanowią znaczną wartość artystyczną i powinny zostać włączone do repertuaru wiolonczelowego. Wszystkie te spostrzeżenia wnoszą znaczący wkład w rozwój dyscypliny artystycznej w zakresie gry na wiolonczeli.

⁵ Wojciech Fudala - *Praca doktorska "Indywidualizm języka muzycznego Mieczysława Wajnbęrga w kontekście polityczno-historycznym w XX-wiecznej Europie na przykładzie Sonat na wiolonczelę i fortepian nr 1 op. 21, nr 2 op. 63 oraz Sonaty nr 1 op. 72 na wiolonczelę solo"*, s. 28

KONKLUZJA

"(...) Pan Wojciech Fudala jest całkowicie predysponowany do otrzymania tytułu doktora sztuk muzycznych. Jego osiągnięcia są imponujące.(...)"

Ad. dr hab. prof. AM Tadeusz Samerek⁶

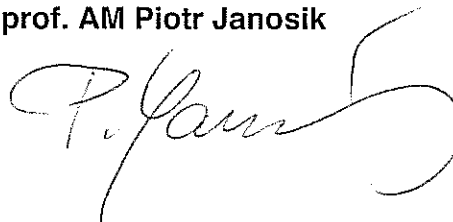
Pan Wojciech Fudala, poprzez swoje osiągnięcia na polu wykonawczym stał się przez to **wyrazistą i rozpoznawalną postacią**. Dokumentacja ukazuje bogaty dorobek artystyczny, jak i wskazuje na to, iż Artysta może rozwijać się także jako wspaniały pedagog, przekazując kolejnym pokoleniom wartości najwyższe i zasługujące na uznanie. Artyści obdarzeni bogatą, duchową wyobraźnią stają się także wartościowymi pedagogami, unikając schematów i działania rytynowego, bazując przy tym, na trwałych prawdach i fundamentalnych założeniach. Wszystkie te aspekty zauważam po analizie wskazanego dzieła, jak i analizie wskazanej dokumentacji. Mgr Wojciech Fudala jest wiolonczelistą bardzo twórczym, poszukującym i niezmiernie aktywnym na polu instrumentalistyki solowej jak i kameralnej. Trafnie łączy doświadczenie zdobywane w licznych ośrodkach kulturalnych, w których bywał w kraju i na świecie, z własną wizją i potrzebą poszukiwawczą. Doktorant wnosi znaczny wkład w rozwój polskiej i światowej instrumentalistyki w zakresie gry na wiolonczeli, kształtując w sposób świadomy i nade wszystko trafny, wysoki poziom odbioru słuchaczy, jego obecnych uczniów i kolejnych pokoleń.

Po zapoznaniu się z przedstawioną dokumentacją i dołączonym do niej dziełem artystycznym w postaci nagrań, mogę zdecydowanie stwierdzić, że mgr **Wojciech Fudala to znakomity i wszechstronny wykonawca, którego wkład w promocję muzyki polskiej wiolonczelowej – kameralnej jak i solowej jest znaczny.**

Uwzględniając przedłożone tu spostrzeżenia, moje przekonanie co do wartości wskazanego dzieła wraz z komentarzem analitycznym oraz całego dorobku twórczego i dotychczasowej działalności koncertowej, wyrażam opinię pozytywną i opowiadam się za pomyślnym sfinalizowaniem przewodu doktorskiego Pana mgr. Wojciecha Fudali, w zakresie dyscypliny gry na wiolonczeli.

Osiągnięcia stanowią znaczny wkład w rozwój dziedziny sztuk muzycznych zgodnie z art. 16 Ustawy z dnia 14. 03. 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki – Dz. U. nr 65, poz. 595 z 2003 r. wraz ze zmianami.

Dr hab. prof. AM Piotr Janosik

⁶ Ad. dr hab. prof. AM Tadeusz Samerek - *Opinia Promotora w przewodzie doktorskim mgr. Wojciecha Fudali, 2017, s. 1*